

אור חדש על הארגון המסתורי

התרגשות, קנה לאחיו ממתקים, קבע עמו פגישה למחרת בבוקר, עלימנט להנור עמו יחד הביתה. אולם ישראל לא בא לפגישה. הוא נעלם טוב. הפעם מקוממיות.

רק כעבור חצי שנה חזר הבן האבוד לביתו שביפו, לבד, מרצונו הטוב. במשך השנתיים שחלפו מאז לא גילה ישראל ויניק לאיש את זהות האנשים שהעלימו אותו מעיני משפחתו. המשטרה, לה נמסרה בזמנו תלונה על העלמו, לא טיפלה בעניין. למרות שבמהלך חקירת העלמו של יוסליה שוחמאכר ציינו החוקרים מדי פעם כי ידועה להם פרשתו של ויניק, לא ננקטו פעולות כלשהן.

רק כאשר התברר כי אפסה כל תקווה למציאת יוסליה, הוגשו תביעות משפטיות נגד שניים מאלה שהיתה להם יד בהסתרת ישראל ויניק מהוריו: הרב בנימין מנדלסון, רבה של קוממיות ודוד נחמן בלוי, מדריכו של ויניק במוסד דיסקין, שהואשם בהעברתו לקוממיות.

או התגלו לראשונה פרטי החטיפה. התברר, כי לפני העברתו של ויניק לקוממיות נמסר לו שאביו התנצר ועזב את הארץ ואמו — שאף היא עומדת להתנצר — רוצה להעבירו לחינוך במיסיון. ישראל, שקיבל בדיסקין חינוך דתי, שיתף פעולה עם מעלימיו, נוד דרך ישיבת ויניק בבני ברק למושב קוממיות, ומשם, אחרי שהתגלה על ידי אחיו לישיבה בכפר-אטא.

הוא חזר למשפחתו לא בגלל געגועים, או משום שקץ בחינוך הדתי שקיבל: הוא איחר לחזור ללימודים יחד עם שניים מהבנים, אחר רחצה משותפת בים; כשראה כיצד מעניש המורה את חבריו בהלקאה בצינור גומי, נבהל וברח לביתו.

אולם מחנכיו הדתיים לא התייאשו מהצלת נשמתו. הם הצליחו לשכנע את אמו למסור את ישראל שוב לידיהם. הוא חזר אמנם לקוממיות, אולם לא החזיק שם מעמד יותר מאשר שבועות מספר. טעם

הנאשם הוא הרב מנחם מנדלסון, רבה של קוממיות, אשר דאג אישית להצפנתו וחינוכו של הילד החטוף ישראל ויניק. השפעתו של הרב על תושבי המושב עצומה, ועל פי הוראותיו לא נרתעה, בעבר, אף משימוש בכוח נגד ממרי פיו.

המעלים את יוסלה שוחמאכר

לו הכל. היתה לו אפילו הזכות לקנות במזנון הסמוך לישיבה על חשבון הרוח העשירי, שאני לא יכול להגיד מיהו.

„אחרי שהוא נעלם מכפר-אטא, לא יכולנו להתלונן במשטרה, מכיוון שהיא כבר חיפשה אחריו שנה וחצי. ארגנו 20 בחורי ישיבה, נתנו להם את תמונת הילד, והם התפרו בכל המוסדות כדי לחפש אותו. שרכנו גם בלש פרטי והוא שגילה אותו לבסוף בבית. אחרי שגילינו אותו, אמר לי הרב מנדלסון: מוכרחים להפגש עם הילד. לקחתי את הרב מנדלסון בטקסי ספיישל, על חשבון בוני, ובאנו אליהם הביתה. הרב בכה וגם הילד בכה. הרב אמר: אני רוצה שתחזור לישיבה ואני מבטיח שיהיה לך אצלי עתיד מזהיר.

„בסוף הסכימה האם למסור לנו את הילד. הוא היה אצלי בבית ארבעה שבועות בירושלים. הכנסתי אותו אחר-כך לישיבת פורת יוסף ברחובות, שיוכל גם ללמוד מקצוע בבית-ספר אודס. אחרי חודש קיבלתי מכתב שהילד עזב. אז החלטתי לנתק אתו כל מגע. העסק הזה כבר עלה לי באופן אישי אלף לירות. אינני רוצה להכנס לפרטים, אם בצדק או שלא בצדק התוקנו אותו. אבל העלאת הפרשה עכשיו היא חוליה במסכת הרדיפות של קוממיות. המשטרה במצב מאוד מחורבן — היא מצאה בקרב ממויות חוליה מאוד קטנה — שיוסליה שוחמאכר היה שם רק שבועיים — וקפצו על קוממיות כמציאה. וזה מה שכוואב לי, שהורסים את קוממיות.“

★ ★ ★

עזרת שרות-הכטחון

מבצע העלמתו של ישראל ויניק בלא היה מבצע אישי של נחמן בלוי. בלוי היה רק חוליה אחת בשרשרת גדולה של עסקנים דתיים קנאים, ששמו להם כמטרה קדושה להגביר את העתודה של יהדות החרדית עלידי משירת ילדים ל- חינוך תורתי.

זוהי האפשרות החדשה שצפה מאליה בימים האחרונים, עם גילוי פרשת הסתרתו של הילד ישראל ויניק. המדינה, הצטברו בארכיון המשטרה תשעה ונעלו בזמנו הסברות הרגילות של מוות מאפיסת-כוחות, חזית-טרף, או רצח מידי פושעי-מין.

במסגרת זו פועלות גם ועדות ההצלה השונות, שמטרתן להציל ילדים יהודיים מידי המיסיון.

המדינה אינה יכולה להרשות לעצמה ל- הלחם באופן גלוי במיסיון, אולם פקידה ומוסדותיה תומכים בעקיפין באלה הלוחים מים בו. כך, למשל, מספק שרות הבטחון לרשותם של אותם „עסקנים“ מחתרתיים מסתוריים ידיעות על פעולות המיסיון. בדיכויים אלה יכולים „העסקנים“ לדעת איזו משפחה עומדת להתנצר, או באיזה מקום מוסרת משפחה מסוימת את בניה ובנוריה לתינוך.

גם המשטרה, אם כי לא באופן רשמי, תמכה בעקיפין בפעולתם של עסקני המחתרת. עובדה היא שתלונות על פעולותיהם של אותם עסקני מחתרת לא זכו לטיפול רציני. רק בעקבות הסערה שהתחוללה עקב פרשת יוסליה שוחמאכר, שונה היתס הרשמי מי כלפי אנשי המחתרת הקנאית, המקבלת את מיומנה משרות מיסיוניות והפרשת את שלוחותיה גם מחוץ לגבולות המדינה.

אתה לא מוכרת. והוא הבין. „לפי החוק ילד יכול לבחור את דרכו מגיל 18, אבל ילד עירני יכול לבחור גם קודם לכן. ישראל היה אז בן 12 וחצי, אבל הוא היה עירני מאוד והוא בחר את הדרך.“

★ ★ ★

בדרכים מסתוריות

אין הוא הגיע לקוממיות זה כבר עניין מסתורי, מספר בלוי, שלפני 10 שנים נידון לשלוש שנות מאסר בעתון הנחת פצצה בחצר משרד החינוך, אחרי שהוחלט על העברת החינוך הדתי לרשות ממלכתית. „במשך 14 היום שחקרו אותי על זה במשטרה לא אמרתי מלה ולכן אני לא מוכן גם לענות לעתונים על זה.“

„אחרי שהילד התגלה בקוממיות על-ידי אחיו, הוא סיפר זאת לבעל האכסניה שלו וביקש שיעזרו לו להימלט מפניו. ואז העבירו אותו לכפר-אטא. שוב בדרך המיסית תורית שאינני מוכן לדבר עליה. שם היה

האפשרות החדשה שצפה מאליה בימים האחרונים, עם גילוי פרשת הסתרתו של הילד ישראל ויניק. המדינה, הצטברו בארכיון המשטרה תשעה ונעלו בזמנו הסברות הרגילות של מוות מאפיסת-כוחות, חזית-טרף, או רצח מידי פושעי-מין.

למרות ששמעתי עליה כל מיני שמועות. יום אחד ירדתי לרחוב ופגשתי בסרטור דירות. הוא סיפר לי שהזוג גולדנברג, אלה ההורים של ישראל, איימו ביפו שאם לא יתנו להם דירה יותר טובה, הם יתנצרו. או ועד ההצלה, סידר להם דירה בירושלים, באלפים וחמש מאות לירות. אחרי שבועיים הם מסרו את הדירה והאב היגר לקנדה. הסרטור סיפר לי שהאמא עומדת לנסוע אחריו. נכנסתי לדירה סמוכה ושם סיפר לי אותו הדבר. טלפנתי מיד לבית-פליטות, שם היתה אחותו של ישראל, ואמרו לי שהילדה איננה והיא במיסיון נוטרדאם במוסדרה. הבנתי שגם לילד מצפה גורל דומה ולזה לא הייתי מוכן להסכים, אחרי שהשקענו בו עבודה שנה והצי.

„לקחתי את הילד ואמרתי לו: אביך נסע ואמך עומדת להוציא אותך למיסיון, תבחר לך מה שאתה רוצה. הוא אמר לי אז שאני רוצה להפגש עם אמו ורוצה לברוח. אמרנו לו: אביך החורג הוא אדם לא הגון, אבל אמך, שהיא אשתו, מוכרחה ללכת אחריו.“

* ועד העוסק בהצלת ילדים מן המיסיון.

האם הם נחטפו?

זוהי האפשרות החדשה שצפה מאליה בימים האחרונים, עם גילוי פרשת הסתרתו של הילד ישראל ויניק. המדינה, הצטברו בארכיון המשטרה תשעה ונעלו בזמנו הסברות הרגילות של מוות מאפיסת-כוחות, חזית-טרף, או רצח מידי פושעי-מין.

החיים החילוניים אותם הספיק לטעום ב- תקופת שהותו בבית, קסם לו עד מאוד.

★ ★ ★

„אינני חוטף ילדים“

איש, שדפי סיפורו של ויניק מילא תפקיד מרכזי בהעלמתו ובהעברתו מן מקום למקום הוא דוד נחמן בלוי. בלוי (28), אב לשש ילדים, הוא כיום מנהל בבית-הספר הדתי האזורי בנבדיאל.

„אינני חוטף ילדים מהוריהם ברחוב, וגם אם אמצא סתם ילדים ברחוב — לא אקח אותם,“ הסביר בלוי השבוע. „אבל כאן היה עניין מיוחד, עניין חינוכי. היתה לי משיכה מיוחדת לילד הזה. זה ילד עירני ופיקה, שבא מבית בעל אחריה עכורה. ילד מסכן.“

„בדיסקין שמרנו עליו יותר מאשר על האחרים. שלחנו אותו לבית-ספר מודרני, והוא היה מצטיין מבחינה משמעית ובלתי מודים ומשך את ליבות המדריכים. „אני הייתי המדריך שלו לבידור בשעות הערב. את האמא שלו לא הכרתי בכלל,